Põllumajandusuuringute Keskuse majandustegevus 2004. aastal

23.05.2005

KONTROLLIARUANNE

nr OSIV-2-6/05/41
23.05.2005

Põllumajandusuuringute Keskuse majandustegevus 2004. aastal

Tallinn
2005

Kokkuvõte

Riigikontroll auditeeris Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas oleva riigiasutuse Põllumajandusuuringute Keskuse majandustegevust 2004. aastal, eesmärgiga anda hinnang asutuse majandustehingute seaduslikkuse, raamatupidamisarvestuse korralduse ja sisekontrollisüsteemide toimimise kohta.

Olulisemad tähelepanekud ja järeldused

Auditeeritud toimingute osas olid Põllumajandusuuringute Keskuse 2004. aasta raamatupidamisarvestuse korraldus ja majandustehingud olulises osas kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

Tegevus- ja personalikulude arvestuses oli lähtutud raamatupidamise seadusest ja raamatupidamise heast tavast. Töösuhete aluseks olev dokumentatsioon (töölepingud, käskkirjad) oli korrektne ja nõuetekohane.

Pangatehingute kajastamisel oli üldjuhul lähtutud riigi raamatupidamise üldeeskirjast ja raamatupidamise heast tavast. Samas sularahatehingute dokumenteerimisel ja kirjendamisel puudusid elementaarsed sisekontrolli protseduurid.

Põhivara arvestus ja vastav aruandlus oli üldjuhul korraldatud nõuetekohaselt. Kontrolli käigus tuvastati mõningaid puudusi põhivara soetuste ja parenduste kajastamisel ning põhivara nimekirjas, millest osa parandati auditi käigus.

Peamised ettepanekud põllumajandusministrile

- Tagada Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutustele ühtsete raamatupidamise siseeeskirjade olemasolu.
- Tagada Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutustele sisekontrolli- ja järelevalvejuhiste andmine ja nende täitmise kontroll.
- Nõuda Põllumajandusuuringute Keskuse direktorilt keskuse töö korraldust selliselt, et
    - sularahatehingud vastaksid riigi raamatupidamise üldeeskirjale ja raamatupidamise heale tavale;
    - oleks tagatud varade säilimine, sh objektiivne ülevaade olemasolevast põhivarast, samuti nende kõikehõlmav ja õigeaegne arvelevõtmine;
    - riigihangete seaduses sätestatust piirmäärast suurema maksumusega hangete korraldamisel järgitakse alati selles seaduses olevaid hankemenetluse korraldamise reegleid;
    - enne tööde teostamist või teenuse osutamist oleksid hankijatega sõlmitud kirjalikud lepingud;
    - oleks tagatud lähetusrahade maksmine kooskõlas kehtestatud nõuetega;
    - keskuse töötajatega oleksid sõlmitud isikliku materiaalse vastutuse lepingud, et kindlustada riigivara heaperemehelik majandamine ning säilimine.

***

Põllumajandusminister teatas nõustumisest tehtud ettepanekutega.

Põllumajandusuuringute Keskuse direktor nõustus enamiku (kuid mitte kõigi) Riigikontrolli poolt asutuse toimingute korralduse kohta antud hinnangutega.

Ministri ja Põllumajandusuuringute Keskuse direktori arvamuste täistekstid on lisatud aruandele.

Sisukord

SISSEJUHATUS **4**

Auditeeritud asutuse ülevaade **4**

Auditi ulatus ja teostus **5**

1. KASSA- JA PANGATEHINGUTE ARVESTUS **7**

1.1. Pangatehingute arvestus **7**

1.2. Kassatehingute arvestus **7**

2. PÕHIVARA ARVESTUS **9**

3. TEGEVUSTULUDE JA NÕUETE ARVESTUS **10**

3.1. Omatoodangu müük ja arvestus **10**

3.2. Renditulude arvestus **10**

4. TEGEVUSKULUDE ARVESTUS **12**

4.1. Personalikulude kajastamine **12**

4.2. Põhjendamatu ettemaks **12**

4.3. Majandustehingute esitusviisi ebaselgus **12**

4.4. Erisoodustuste arvestus **13**

4.5. Lähetuste päevarahade maksmine **13**

4.6. Sisendkäibemaksu arvestamine **13**

5. MUUD TÄHELEPANEKUD **15**

5.1. Riigihangete korraldus **15**

5.2. Kirjalike lepingutega katmata suuremahulised hanked **15**

5.3. Vastutus riigivara säilimise eest **15**

LISA **17**

PÕLLUMAJANDUSMINISTRI JA PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUSE DIREKTORI VASTUSED **18**

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas oleva riigiasutuse Põllumajandusuuringute Keskuse majandustegevust 2004. aastal, eesmärgiga anda hinnang asutuse majandustehingute seaduslikkuse, raamatupidamisarvestuse korralduse ja sisekontrollisüsteemide toimimise kohta.

Auditeeritud asutuse ülevaade

Põllumajandusuuringute Keskus on Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas tegutsev ministeeriumi hallatav riigiasutus.

Põllumajandusuuringute Keskus (edaspidi *keskus*) loodi 1. jaanuaril 1998. aastal.[1] Kuni 2004. aasta alguseni tegutses asutus Taimse Materjali Kontrolli Keskuse nime all.[2] Keskuse tegevust reguleerib põhimäärus, mille kohaselt on keskuse peamised tegevusvaldkonnad põldkatsete korraldamine, laboratoorsed analüüsid (taimse põllumajandustoodangu kvaliteedi määramine, taimekahjustajate diagnoosimine, taimekaitsevahendite jääkide ja saasteainete sisalduse määramine taimsetes ja loomsetes produktides ning mullas, põllumuldade agrokeemilised analüüsid, sööda ja taimse materjali mikrobioloogilised analüüsid), väetis- ja lubjatarbekaartide koostamine, hea põllumajandustava ja agrokeemia uuringud, põllumajanduse keskkonnameetmete hindamine, aiandusalane katsetegevus, teravilja ja teraviljasaaduste ning söötade inspekteerimine ja nõuetekohasuse tõendamine jpm.

Keskusel on laboratoorne baas, kus tehakse põllumajandussektoris vajalikke analüüse seemnete, söötade, taimse põllumajandustoodangu, sh toiduainete kvaliteedi määramiseks, taimekahjustajate põhjustatud nakkuste tuvastamiseks ja taimehaiguste diagnoosimiseks.

Keskus teeb koostööd Eesti ja teiste riikide teadus- ja arendusasutustega ning teiste huvitatud osapooltega ühisuuringute korraldamiseks ning vastutab riigieelarvest rahastatud uuringute õigsuse ja analüüsitulemuste usaldatavuse ning asjakohaste andmete tähtaegse edastamise eest. Keskus osaleb oma tegevusvaldkonna piires põllumajandusliku nõuandesüsteemi arendamises ja põllumajandussektori varustamises vajaliku teabega ning avalikustab riigieelarvest finantseeritud uuringute tulemused.

Struktuuriliselt jaguneb keskus osakondadeks, laboratooriumideks ja katsekeskusteks. Keskus asub Harju maakonnas Sakus. Keskuse katsekeskused ja -jaamad asuvad Rapla-, Viljandi-, Tartu- ja Võrumaal. 2005. aasta alguses oli keskuses 175 töötajat.

Keskust juhib direktor, kellega sõlmib töölepingu ministeeriumi kantsleri ettepanekul põllumajandusminister.

Keskuse direktoriks oli 2004. aasta lõpuni Illar Lemetti, alates 1. jaanuarist 2005 juhib keskust Kalle Talviste. Juhtkonda kuulub neli asedirektorit. Direktorit asendab tema äraolekul direktori määratud asedirektor.

Keskuse direktor

- vastutab keskuse tegevust korraldavate õigusaktide täpse ja otstarbeka täitmise eest ning annab Põllumajandusministeeriumi kantslerile aru põllumajanduse ja maaelu arengu asekantsleri kaudu;

- kinnitab struktuuriüksuste põhimäärused ja muud asutusesisesed eeskirjad;

[1] Põllumajandusministri 29.12.1997. a määrus nr 18 “Taimetoodangu Inspektsiooni ja Taimse Materjali Kontrolli Keskuse moodustamine”
[2] Põllumajandusministri 08.01.2004. a määrus nr 1

- sõlmib lepinguid ja sooritab muid tehinguid;
- käsutab kooskõlas õigusaktidega keskuse valduses olevat riigivara ja raha ning tagab nende sihipärase ja otstarbeka kasutamise;
- kinnitab keskuse osutatavate teenuste hinnad.

Raamatupidamise osakonda juhib pearaamatupidaja Evelin Normak, kes on nimetatud ametikohal alates 2004. a märtsist. Raamatupidamisosakonna koosseisu kuulub neli raamatupidajat ja personalispetsialist. Osakond korraldab keskuse raamatupidamist, kuluarvestust ja -analüüsi, koostab eelarve ja aruanded ning teeb ka personalitööd. Põllumajandusuuringute Keskuse varade suurust ja käivet kirjeldab tabel 1.

Tabel 1. Põllumajandusuuringute Keskuse varad ja käive

Nimetus	**31.12.2003. a (kr)**	**31.12.2004. a (kr)***
Käibe- ja finantsvara	716 063	143 718
Põhivara	42 978 248	41 885 749
Kohustused	43 694 311	43 583 185
Netovara	0	–1 553 718
Bilansimaht	**43 694 311**	**42 029 467**
Saadud ülekanded ja toetused, sh riigieelarvelised	40 250 555	30 263 021
Tulud majandustegevusest	0	9 904 752[3]
Tegevuskulud	28 035 228	34 143 594
Tulem	**8 240 796**	**–3 032 306**

* 2004. a andmed on seisuga 31.12.2005. a ja need ei olnud auditeerimise ajal kinnitatud.
Allikas: Põllumajandusuuringute Keskuse 2003. ja 2004. aasta bilanss ja tulemiaruanne.

Auditi ulatus ja teostus

Riigikontrolli eesmärgiks on majanduskontrolli kaudu anda Riigikogule ja avalikkusele kindlustunne, et avaliku sektori vahendeid kasutatakse seaduslikult ning tulemuslikult.[4] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid, lähtudes Riigikontrolli seadusest.[5]

Lähtudes Riigikontrolli seaduses loetletud ülesannetest,[6] oli auditi eesmärgiks kujundada arvamus Põllumajandusuuringute Keskuse majandustegevuse, sh raamatupidamisarvestuse korralduse kohta ehk selle kohta, kas asutus on tulude, kulude, varade ja kohustuste üle arvestust pidades ja tehinguid sooritades lähtunud järgmistest põhikriteeriumitest:

- majandustehingud on kajastatud raamatupidamisarvestuses ja jooksvas aruandluses sisuliselt ning aritmeetiliselt õigesti;
- raamatupidamisarvestuses kajastatud varad ja kohustused on tegelikult olemas ning asutuse halduses;
- varad ja kohustused on nõuetekohaselt inventeeritud;

[3] 2003. a aastaaruandes olid “tulud majandustegevusest” kajastatud tulemiaruande real “tulud eelarvest”.
[4] Riigikontrolli seadus, § 3
[5] Riigikontrolli seadus, § 7
[6] Riigikontrolli seadus, § 6 lg 2

- kõik tulud, kulud, varad ja kohustused on raamatupidamises kajastatud, sealjuures õiges perioodis ning täies mahus;
- tehingud on olulises osas kooskõlas asjakohase regulatsiooniga.

Auditiga sooviti tuua välja sisekontrolli ja jooksva arvestuse probleemid, mis võivad avaldada mõju aastaaruande koostamisele. Auditi eesmärgiks ei olnud anda hinnangut Põllumajandusuuringute Keskuse 2004. aasta majandusaasta tulemile ja aruande õigsusele.

Auditi ettevalmistamisel kogutud info alusel fokuseeriti audit peamiselt neljale toimingurühmale:

- kassa- ja pangatehingute arvestus;
- põhivarade arvestus;
- tegevustulude ja nõuete arvestus;
- tegevuskulude, personalikulude ja maksuarvestus.

Audit sooritati kooskõlas INTOSAI[7] auditistandarditega. Need nõuavad, et audit planeeritakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrolliti väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamisarvestuses esitatud näitajad.

Audit korraldati 2005. aasta esimese kvartalis. Auditeerisid vanemaudiitor Inga Häkkinen ja audiitor Jaana Tõnisson.

[7] INTOSAI – *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgemate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

1. Kassa- ja pangatehingute arvestus

1.1. Pangatehingute arvestus

Pangatehingute korralduses ja raamatupidamisarvestuses kajastamises puudusi ei tuvastatud.

1.2. Kassatehingute arvestus

Põllumajandusuuringute Keskusel on kolm erinevat sularahakassat, millest kaks asuvad Sakus keskuse peahoones ja üks Rõhu katsekeskuses. 2004. aasta kassakäive oli 326 289 krooni, millest Rõhu katsekeskuses oleva kassa käive moodustas 54%. Rõhu katsekeskuses olevasse kassasse laekub raha omatoodangu realiseerimisest.

Rõhu katsekeskuses täheldati sularahatehingute kontrollimisel nende arvestuses ja sularahakassa korralduses järgmisi olulisi puudusi:

- sularaha ei olnud 2004. aasta jooksul kordagi inventeeritud;
- dokumentide vormistamine ei toimunud sularahatehingu vormistamise hetkel;
- dokumentide vormistamisel ei järgitud kehtestatud nõudeid (puudusid vajalikud allkirjad ja oli parandatud dokumentide numeratsiooni);
- sularaha jääk kassas ületas mitmel korral raamatupidamise sise-eeskirjaga kehtestatud kassalimiiti.

Keskuses ei olnud kehtestatud sularahakassa eeskirja.[8]

Rõhu katsekeskuses korraldati inventuur alles seejärel, kui Riigikontrolli audiitorid olid sellele tähelepanu juhtinud. Põllumajandusuuringute Keskuse raamatupidamise sise-eeskiri näeb ette kassainventuuri tegemise kord kvartalis. Riigi raamatupidamise üldeeskiri sätestab, et lisaks inventuurile peab pistelist kassakontrolli teostama vähemalt kaks korda aastas.[9]

Auditeeritud perioodil oli sularaha, mis laekus omatoodangu realiseerimisest, võetud Rõhu katsekeskuse kassas arvele sageli koondsummana, olenemata müügi toimumise ja sularaha laekumise tegelikust ajast. Nii oli näiteks 04.03.2004. a vormistatud sissetulekuorder viitega “Müük turul” õunte müük summas 11 000 krooni. Müük ei olnud toimunud mitte sissetulekuorderi vormistamise päeval, vaid eelnevalt teatud ajaperioodi vältel, ning müügist laekunud raha ei olnud laekumise päevadel kassas arvele võetud.

Kassaorderite järjekorranumbrid ei vastanud nende väljastamise kuupäevale ja orderite numeratsioonis esines parandusi. Samuti puudusid kassaorderitel nõutavad allkirjad ning enamikul juhtudest oli ületatud raamatupidamise sise-eeskirjaga kehtestatud 10 000-kroonine kassalimiit.

Riigikontroll on seisukohal, et antud juhul rikuti raamatupidamise seaduse[10] ning raamatupidamise üldeeskirja[11] põhimõtteid, mille kohaselt peab asutus kõiki majandustehinguid dokumenteerima ning kirjendama raamatupidamisregistris nende tehingute toimumise ajal või vahetult pärast seda. Kassa-

[8] Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 17 lg 2
[9] Raamatupidamise üldeeskiri, § 50 lg 2 p 5, § 51, § 52 lg 1
[10] Raamatupidamise seadus, § 5 lg 3, § 6 lg 2
[11] Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 15 lg 4 p 4, § 17 lg 6 p 1

dokumendid peab allkirjastama nii allkirjaõiguslik isik kui ka kassa eest vastutav isik, kusjuures need peavad olema erinevad isikud.[12]

Rõhu katsekeskuses esinenud puuduste tõttu ei saa välistada võimalust, et kõiki sularahatehinguid ei kajastatud kassarvestuses.

Riigikontrolli hinnangul on sularahaarvestus suure riskiga arvestusvaldkond, kus on vaja täpselt järgida inventeerimise ja dokumentide vormistamise nõudeid, et tagada sisekontrollisüsteemi toimimine ning vähendada kuritarvituste riski

Ettepanekud

Põllumajandusuuringute Keskuse direktorile

- Täiendada sularahatehingute arvestust ning fikseerida täpne majandustehingute vormistamise ja dokumenteerimise kord.

põllumajandusministrile

- Kehtestada keskuse kassale sularahakassa eeskiri ja fikseerida selles pistelise kassakontrolli teostamise kohustus (tuleneb riigi raamatupidamise üldeeskirjast).
- Anda ministeeriumi siseauditi osakonnale ülesanne teostada keskuse sularahatehingute kajastamise järelkontroll.

[12] Põllumajandusuuringute Keskuse raamatupidamise sise-eeskiri, § 5 lg 5 ja 6

2. Põhivara arvestus

Põhivara arvestus ja vastav aruandlus oli üldjuhul korraldatud nõuetekohaselt. Kontrolli käigus tuvastati mõningaid puudusi põhivara soetuste ja parenduste kajastamisel ning põhivara nimekirjas, millest osa parandati auditi käigus.

Põhivara nimekirja kontrollimisel ilmnes, et nimekirjas ei olnud kajastatud kogu Põllumajandusuuringute Keskusele kuuluvat materiaalset põhivara. Nimekirjast puudusid järgmised maaomandid: Sakus 710 m^2; Kuusiku-Nõmme külas 200 900 m^2 ja Olustveres 4481 m^2, 100 100 m^2, 1660 m^2. Kontrolli käigus võeti eelnimetatud maaaomandid arvele. Auditi käigus korrigeeriti maaomandite väärtust hinnates seni 0 krooniga arvel olnud maad ümber, lähtudes maa maksustamishinnast. Paranduse tulemusena suurenes maa väärtus summas 1,4 mln krooni.

Tegevuskulude kontrollimisel selgus, et kuludena olid kajastatud järgmine põhivara või põhivara parendused:

- tellitud töö "Seemnekontrolliprogrammi ühildamine Taimetoodangu Inspektsiooni vastava programmiga" maksumusega 83 000 krooni (arvestatud väikevahendina, kuigi töö iseloomust lähtuvalt (andmevahetuse hõlbustamine) pidanuks seda arvestama immateriaalse põhivara parendusena);
- keskuse fuajee tulekahjusignalisatsiooni paigaldus, käibemaksuta maksumus 17 550 krooni;
- köögimööbli komplekt, käibemaksuta maksumus 26 403 krooni;
- raamatupidamistarkvara Eeva soetusmaksumusega 15 133 krooni.

Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt peab varad soetusmaksumusega üle 10 000 krooni põhivarana arvele võtma.[13] Ülal nimetatud tehingute kuludena kajastamine ei olnud korrektne, neid pidanuks kajastama kas põhivara soetustena või parendustena.[14] Selle vea tõttu ei olnud põhivara asutuse raamatupidamises arvel täies ulatuses ja tegelikus väärtuses.

Põhivarade kajastamine tegevuskuludena tuleneb tõenäoliselt asjaolust, et eelarvestamisel planeeriti finantseerida eelloetletud soetused tegevuskulude arvelt. Riigikontroll on seisukohal, et ka neil juhtudel, kui asutuse eelarve koostamisel kavatseti põhivara soetus või parendus rahastada asutuse tegevuskuludest, tuleb raamatupidamisarvestuses sellised tehingud kajastada, lähtudes raamatupidamisarvestuse põhimõtetest ja tehingute tegelikust sisust.

Ettepanekud Põllumajandusuuringute Keskuse direktorile

- Eelarve koostamisel analüüsida planeeritavate tehingute sisu ning kajastada põhivara soetused ja parendused eelarvestamisel investeeringutena, mitte tegevuskuludena.
- Eelarvestamise ja raamatupidamisarvestuse põhimõtete erinevuse korral kajastada tehingud raamatupidamisarvestuses, lähtudes raamatupidamisarvestuse põhimõtetest.

[13] Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 41 lg 1 ja 7
[14] Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 43 lg 1

3. Tegevustulude ja nõuete arvestus

3.1. Omatoodangu müük ja arvestus

Keskust rahastatakse riigieelarvest ning teenuste (katsed, analüüsid jms) ja omatoodangu müügist laekunud omatulust. Renditulud ja riigivara müügist laekunud raha kantakse riigieelarve tuludesse.

Üldjuhul oli tulude arvestuses lähtutud riigi raamatupidamise üldeeskirjast ja raamatupidamise heast tavast. Esines puudusi omatoodangu müügi arvestuses ja kontrollis ning renditehingute kajastamisel.

Keskuse raamatupidamise sise-eeskirja järgi tuleb põllu- ja aiakultuuride katsetamisest saadud toodang võimaluse korral realiseerida turuhinnaga. Juhul kui kiiresti riknevaid saadusi ei õnnestu müüa nende koristamise päeval turuhinnaga, on lubatud kauba riknemise vältimiseks selle realiseerimine alla turuhinna, sest asutusel puuduvad toodangu säilitamiseks vajalikud hoidlad. Raamatupidamise sise-eeskiri näeb ette omatoodangu müügi puhul arve koostamise.

Osa Rõhu katsekeskuse omatoodangust oli müüdud turul. Turumüügi kohta ei olnud arvet koostatud, ning ainukeseks müüki tõendavaks dokumendiks oli kassa sissetulekuorder. Seda ei olnud vormistatud mitte vahetult pärast müüki, vaid teatava ajaperioodi järel. Seega ei olnud kontrollitav turul müüdud toodangu tegelik hind ja müügi toimumise tegelik aeg. Omatoodangu arvestust, selle müüki ja saadud summade kassas arvelevõtmist teostasid ühed ja samad isikud. Järelevalve ja kontroll sellise toodangu müügi üle puudub.

3.2. Renditulude arvestus

Keskus oli 1999. aastal andnud Eesti Aianduse ja Mesinduse Keskseltsile rendile administratiivhoone ruumid asukohaga Tallinnas Mustamäe tee 62 rendihinnaga 300 krooni kuus (ehk rendihinnaks on 5 krooni ruutmeeter). Lepingu järgi peab rentnik oma vahenditega teostama renditud ruumides remondi- ja parandustööd ning ei ole kohustatud tasuma ruumide eest üüri, kuni remonttööde maksumus loetakse tasaarvestatuks rendi hinnaga. 2004. aastal tehti sellisel viisil tasaarvestusi summas 3600 krooni. Raamatupidamisregistrites ei olnud kirjendatud kahepoolse kokkuleppega fikseeritud rendimakse nõuet ega rentniku poolt remondi teostamisega seonduvalt tekkinud remondi eest tasumise kompenseerimise kohustust.

Riigikontrolli hinnangul on selline arvestuspraktika vastuolus raamatupidamise seadusega, mille kohaselt on raamatupidamiskohustuslane kohustatud dokumenteerima kõiki oma majandustehinguid.[15]

Kahtlemata on need ruumid rendile antud turuhinnast madalama hinnaga, mis on sisuliselt Eesti Aianduse ja Mesinduse Keskseltsi mitterahaline toetamine.

Riigikontroll on seisukohal, et riigi vara tuleb rendile anda turuhinnaga. Kui peetakse vajalikuks mõnda mittetulundusühingut toetada, tuleb selleks asutuse eelarves kavandada vastavad eraldised.

Ettepanek Põllumajandusuuringute Keskuse direktorile

- Omatoodangu müügiks kehtestada müügi päevaaruanne (milles fikseeritakse müüdud kogused ja saadud rahasummad) ning kohustus kajastada raamatupidamises müügile järgneval päeval nii kauba müük kui ka sularaha kassasse laekumine.

[15] Raamatupidamise seadus, § 4 p 2

- Sõlmitud tasaarvelduskokkuleppe kohaselt võtta raamatupidamises arvele tasaarveldatav remondikohustus ja kajastada seeläbi tulevikus ka tasaarveldatav kulu raamatupidamis-registrites.
- Asuda rentnikuga läbirääkimistesse rendimäära suurendamiseks turuhinna tasemeni.

4. Tegevuskulude arvestus

4.1. Personalikulude kajastamine

Personalikulude kajastamisel oli lähtutud raamatupidamise seadusest ja raamatupidamise heast tavast. Töösuhete aluseks olev dokumentatsioon (töölepingud, käskkirjad) oli korrektne ja nõuetekohane.

Riigikontroll ei pea õigeks kollektiivlepinguga fikseeritud kokkulepet maksta Põllumajandusuuringute Keskuse töötajatele alates 50. juubelist iga nulli ja viiega lõppeva sünnipäeva puhul preemiat.

Töötajatele tööpanusest mittetulenevate preemiate maksmine ei ole Riigikontrolli arvates kooskõlas riigiasutuste töötajate töötasustamise üldiste põhimõtetega. Riigiasutuste töötajaid premeeritakse nõutavast tulemuslikuma töö või täiendavate tööülesannete täitmise eest.[16] Asutuse juhil on õigus määrata töötajatele ühekordseid erieesmärgilisi toetusi (sh toetus elukondlike raskuste puhul) ja preemiaid.[17] Kahtlemata on asutuse juhi otsustada, millal ta asutuse staažikaid ja kogenud töötajaid premeerib, kuid kollektiivlepingus ei peaks asutuse juhataja võtma asutusele kohustust premeerida oma töötajaid vaid nende vanusest tulenevalt.

4.2. Põhjendamatu ettemaks

Põllumajandusuuringute Keskuse ja ASi Megaron-E 01.12.2004. a sõlmitud töövõtulepingu nr 1-9/139 kohaselt kohustus töövõtja teostama ehitustöid Sakus Teaduse 6 asuvas laborikorpuses maksumuses 565 000 krooni. Ehitustöödega alustati 2005. aasta jaanuaris. Tööde rahastamine pidi toimuma teostatud tööde aktide ja nende alusel esitatud arvete põhjal.

23.12.2004. a sõlmiti eelnimetatud lepingule lisa nr 1, mille kohaselt Põllumajandusuuringute Keskus kohustus tasuma enne tööde alustamist ettemaksu summas 150 000 krooni ning samal päeval esitas AS Megaron-E vastava ettemaksuarve, mille keskus ka tasus. Keskuse töötajad põhjendasid ettemakset asjaoluga, et eelarvest järgnevasse aastasse ülekantavaid summasid ei ole võimalik aasta alguses kasutada ja seetõttu lepiti kokku ettemaksu tasumises.

Riigikontrolli hinnangul on käesoleval juhul ettemaks põhjendamatu, kuna ettemaksu tasumine kui lepingutingimus ei olnud fikseeritud pakkumise kutses. Leping sõlmiti teistel tingimustel, kui pakkumises oli fikseeritud, seega oli sisuliselt tegemist turuosaliste ebavõrdse kohtlemisega.

Ettemaksu tegemisega ei järgitud riigi raamatupidamise üldeeskirjas kehtestatud nõuet, mille kohaselt ettemaksete tegemist tuleb võimaluse korral vältida.[18]

4.3. Majandustehingute esitusviisi ebaselgus

Kulude kirjendamisel ei vastanud kasutatud kontod sageli väljamakse sisule. Kulude kirjendamisel kasutati sageli kontot 553990 “Muud erivahendid ja materjalid”, kuhu lisaks laborites tarvitatavatele kemikaalidele olid kantud kulutused remondimaterjalidele, lilledele, küpsistele jms ehk asjadele, mis olemuslikult ei olnud erivahendid.

---

[16] Vabariigi Valitsuse 19.12.2003. a määrus nr 343 “Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste töötajate töötasustamine 2004. aastal”, § 5 lg 1

[17] Vabariigi Valitsuse 19.12.2003. a määrus nr 343 “Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste töötajate töötasustamine 2004. aastal”, § 5 lg 6

[18] Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 15 lg 8

Riigikontroll on seisukohal, et korrektse raamatupidamisarvestuse tagamiseks on ilmtingimata vajalik kirjendada tehinguid nende sisu järgi, kuna vaid nii tagatakse kõikide tehingute kajastamine õigetel kirjetel; ka annab raamatupidamisarvestus vaid selle põhimõtte järgimisel usaldusväärse info asutuse kulude planeerimiseks. Raamatupidamise heast tava kohaselt peab raamatupidamisarvestuses olema tagatud esitusviisi selgus ja objektiivse informatsiooni saamine.

4.4. Erisoodustuste arvestus

Keskus oli jätnud arvestamata ja tasumata erisoodustusmaksud väliskülaliste vastuvõttudel osalenud töötajate kulu osalt. Viga tekkis põhjusel, et asutuse raamatupidamise sise-eeskirja järgi ei pidanud vastuvõtul osalenud töötajaid märkima kuludokumentidele. Vea suurust ei ole Riigikontrollil võimalik välja tuua, sest kuludokumentidele ei olnud märgitud infot, mille põhjal saaks seda teha.

4.5. Lähetuste päevarahade maksmine

Kontrollimisel ilmnes, et mõnel juhul ei olnud keskus maksnud lähetatud töötajatele päevaraha, kui lähetuskohas kaeti osaliselt lähetatu kulud.

Vabariigi Valitsuse määruse kohaselt[19] võib tööandja päevaraha määra vähendada kuni 70 protsenti, kui lähetuskohas viibimise ajal tagatakse lähetatule tasuta toitlustamine või seda asendav toiduraha. Tööandja on kohustatud maksma töölähetuses oldud aja eest päevaraha vähemalt eelnimetatud määruses sätestatud alammäärade ulatuses. Riigikontroll on seisukohal, et päevarahade mittetasumisega on keskus töötajate õigusi alusetult kitsendanud.

4.6. Sisendkäibemaksu arvestamine

Käibemaksuseaduses sätestatud nõuete kohaselt ei arvata arvestatud käibemaksust maha külaliste vastuvõtuks või oma töötajate toitlustamiseks või majutamiseks kasutatud kaupade ja teenuste sisendkäibemaksu.[20] Mahaarvamiste tõttu jäi keskusel osa käibemaksust arvestamata ja riigile maksmata.

Tasumisele kuuluva käibemaksusumma arvestamisel oli külaliste vastuvõtuks ja oma töötajate toitlustamiseks kasutatud kaupade ja teenuste sisendkäibemaks arvatud maha arvestatud käibemaksust. Raamatupidajate selgituste kohaselt arvati sisendkäibemaks maha juhul, kui kulud olid tehtud omatuludest. Näiteks (loetelu ei ole ammendav):

- Narva-Jõesuu Sanatooriumi ASi 06.04.2004. a arve summas 10 200 krooni ruumide kasutuse eest. Kontol 505091 “Toitlustuskulud ja toiduraha hüvitised” kajastatud kulu 8644 krooni, käibemaks summas 1556 krooni kajastatud kontol 103701 “Sisendkäibemaks”;

- Alu LKK OÜ 08.07.2004. a arve summas 583 krooni toiduainete ostu eest. Kontol 505091 “Toitlustuskulud ja toiduraha hüvitised” kajastatud kulu 494 krooni, käibemaks summas 89 krooni kajastatud kontol 103701 “Sisendkäibemaks”.

[19] Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453 “Töölähetuse kulude hüvitiste ja päevaraha määrad ning nende maksmise tingimused ja kord”, § 12
[20] Käibemaksuseadus, § 30 lg 1

Ettepanekud Põllumajandusuuringute Keskuse direktorile

- Vältida põhjendamatute ettemaksude tegemist.
- Rakendada meetmed raamatupidamisarvestuse parandamiseks selliselt, et sooritatud tehingud oleksid kajastatud õigetel kontodel ning kuluarvestus ja -aruanded annaksid objektiivset infot tegelike kuluallikate kaupa.
- Täiendada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud lähetusrahade maksmine kooskõlas kehtestatud nõuetega.
- Arvestada tasumisele kuulunud käibemaksust valesti maha arvestatud sisendkäibemaksu kogusumma, teha parandused maksudeklaratsioonides ja tasuda valesti maha arvatud sisendkäibemaksusumma riigieelarvesse maksuameti vastavale kontole.

5. Muud tähelepanekud

5.1. Riigihangete korraldus

Kaupade ostmisel HNK Analüüsitehnika OÜ-lt ei olnud kinni peetud riigihangete seaduses esitatud nõudest, mille kohaselt on riigihankemenetlus vajalik korraldada juhul, kui eeldatav hankelepingu maksumus ilma käibemaksuta on asjade ostmise või teenuste tellimise korral 300 000 krooni või üle selle.[21]

2004. aasta jooksul osteti HNK Analüüsitehnika OÜ-lt kemikaale summas 696 989 krooni (maksumus ilma käibemaksuta). Kemikaalide ostuks oli kontrollitud perioodi jooksul korduvalt küsitud hinnapakkumisi erinevatelt äriühingutelt, mille hulgast valiti soodsaim, ja alati oli selleks HNK Analüüsitehnika OÜ pakkumine. Hankelepingut HNK Analüüsitehnika OÜga ei sõlmitud. Riigikontroll leiab, et kuna tegemist oli üheliigilise kauba soetamisega, oleks olnud vaja korraldada riigihankemenetlus ja esitada riigihanke deklaratsioon riigihangete registrile. Riigikontrolli arvates on tunduvalt ressursisäästlikum korraldada ühel korral riigihankemenetlus kui pidevalt küsida hinnapakkumisi ühe ja sama kauba kohta.

Valtu Projekt OÜ-lt osteti ühe lepingu kohaselt projekteerimisteenuseid summas 297 850 krooni (käibemaksuta); kuigi lepingu maksumus ilma käibemaksuta oli üle 100 000 krooni, ei esitatud riigihangete registrile riigihanke deklaratsiooni.[22]

5.2. Kirjalike lepingutega katmata suuremahulised hanked

2004. aasta jooksul oli mitmelt hankijalt ostetud suhteliselt suure summa eest kaupu ja teenuseid ilma neiks ostudeks hankijatega kirjalikke lepinguid sõlmimata (nt HNK Analüüsitehnika OÜ-lt kokku 822 448 krooni eest, Gennet Lab ASilt kokku 183 680 krooni eest, Hermann Reisid ASilt kokku 200 213 krooni eest[23]). Riigikontroll on seisukohal, et suuremahuliste ostude puhul peaksid riigiasutused sõlmima kirjalikud lepingud enne tööde tegemist või teenuse osutamist, et maandada asutuse riske kokkulepitu sisu ja saadu ostja soovidele vastavuse osas hankijatega tekkida võivate lahkhelide lahendamisel.

5.3. Vastutus riigivara säilimise eest

Keskuses ei olnud sõlmitud materiaalse vastutuse lepinguid sõidukite, laboriseadmete, sülearvutite jm kasutajatega. Asutustel on kohustus majandada nende valduses olevat riigivara heaperemehelikult ning hoolitseda igati selle säilimise eest.[24] Riigikontroll on seisukohal, et sõidukite, sülearvutite ning muu kergesti teisaldatava väärtusliku vara kasutajatega peab sõlmima materiaalse vastutuse lepingud, et kindlustada riigivara heaperemehelik majandamine ning säilimine.

Ettepanekud Põllumajandusuuringute Keskuse direktorile

- Täiendada sisekontrollisüsteemi selliselt, et soetades teenuseid ja kaupu maksumuses, mille puhul tuleb korraldada riigihangete seaduses ettenähtud menetlustoimingud, oleks tagatud riigihangete seadusest kinnipidamine. Suuremate hangete korraldamisel sõlmida hankijatega kirjalikud lepingud enne tööde teostamist või teenuse osutamist.

[21] Riigihangete seadus, § 2 lg 7 p 1
[22] Riigihangete seadus, § 2 lg 9
[23] Kõik summad koos käibemaksuga
[24] Riigivaraseadus, § 7 lg 2

- Sõlmida töötajatega, kes kasutavad keskuse kallihinnalist teisaldatavat vara, isikliku materiaalse vastutuse lepingud, et kindlustada riigivara heaperemehelikku majandamist ning säilimist.

Olav Lüüs
IV auditiosakonna peakontrolör

Lisa

Põllumajandusuuringute Keskuse majandustehingute seaduslikkuse kohta hinnangut andes tuginesid audiitorid järgmistele aruandeperioodil kehtinud õigusaktidele:

Riigieelarve seadus, §-d 8, 23–30

Seadus “2004. aasta riigieelarve”, § 1, 2

Raamatupidamise seadus, §-d 1–16

Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105 “Riigi raamatupidamise üldeeskiri”

Riigivaraseadus, §-d 9, 11, 13, 18, 19, 20

Riigihangete seadus, §-d 2, 12, 13, 20 ja 21

Eesti Vabariigi töölepingu seadus, §-d 26-30, 59, 71-74

Puhkuseseadus, §-d 9, 24

Maksukorralduse seadus, §-d 85–89, 105, 108

Tulumaksuseadus, §-d 13, 23, 40, 41, 48

Sotsiaalmaksuseadus, §-d 2, 7, 9

Käibemaksuseadus, §-d 4, 7, 8, 11, 12, 18, 20, 21, 25

Töötuskindlustuse seadus, §-d 3, 4, 40, 41

Kogumispensionide seadus, §-d 6–8, 10

Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 285 “Riigivara kasutusse andmise kord”

Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 283 “Riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise kord”

Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 286 “Riigivara võõrandamise kord”

Vabariigi Valitsuse 19.12.2003. a määrus nr 343 “Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste töötajate töötasustamine 2004. aastal”

Vabariigi Valitsuse 23.08.2001. a määrus nr 278 “Puhkusetasu arvutamise kord”

Vabariigi Valitsuse 22.12..2000. a määrus nr 453 “Töölähetuse kulude hüvitiste ja päevaraha määrad ning nende maksmise tingimused ja kord”

Vabariigi Valitsuse 20.12.2002. a määrus nr 426 “Isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitise maksmise tingimused ja hüvitise piirmäärad”

Rahandusministri 07.05.2003. a määrus nr 66 “Tulude riigieelarvesse kandmise kord” (kehtetu alates 09.02.2004)

Rahandusministri 26. jaanuari 2004. a määrus nr 16 “Riigieelarve tulude riigieelarvesse kandmise kord”

Põllumajandusministri ja
Põllumajandusuuringute Keskuse direktori vastused

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Hr Olav Lüüs
Riigikontroll

Teie 19.04. 2005 nr OSIV-2-7.1/05/568

Meie 19 05. 2005 nr 1.5-3/ 4134-1

Kontrolliaruande eelnõu

Lugupeetav härra Lüüs

Täname Teid kontrolliaruande eelnõu eest, mis käsitleb Põllumajandusuuringute Keskuse majandustegevuse 2004. aasta auditeerimist.

Põllumajandusministeerium rakendab eelnõus toodud ettepanekud. Arvestame 2005. aasta siseauditi tööplaanis valdkonnaga, mis hõlmab Põllumajandusuuringute Keskuse sularahatehingute kajastamist.

Lugupidamisega

Ester Tuiksoo
Minister

Kristina Veer, kristina.veer@agri.ee, 625 6159

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
20.05.05 OSIV-2-7.1/05/568-2

Lai 39/41
15056 TALLINN
Telefon 625 6101
Faks 625 6200
Reg nr 70000734
E-mail pm@agri.ee

05 03162

PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS
AGRICULTURAL RESEARCH CENTRE

Hr Olev Lüüs
peakontrolör
IV auditiosakond
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie: 19.04.2005 nr OSIV-2-7.1/05/569

Meie:17.05.2005 nr 7-29/116-1

Arvamus kontrolliaruande eelnõus esitatu kohta

Austatud härra Lüüs

Tutvunud Riigikontrolli IV auditiosakonna poolt koostatud kontrolliaruande eelnõuga, tänan Teid suuremahulise töö teostamise ja meie töös esinenud puuduste väljatoomise eest.

Mõningad Teie poolt esitatud väited on liialt resoluutsed ning ei ole arvestatud meie töö spetsiifikat.

Järgnevalt esitame mõningad omapoolsed selgitused ja vastuväited:

1.2. Kassatehingute arvestus

Kassatehingute arvestuses esineb tõepoolest puudusi ning planeerime need ka esimesel võimalusel kõrvaldada. Pearaamatupidaja ettepanekul kaalume Rõhu Katsekeskuses raamatupidaja ametikoha loomist (0,5 kohaga) või raamatupidamisteenuse sisseostmist.

Sularahakassa eeskirja ei. ole eraldi dokumendina veel vormistatud, kuna see nõue on kehtestatud eelmise aasta algusest ning kokkuleppel Põllumajandusministeeriumiga koostab viimane oma haldusala asutustele ühtset raamatupidamise sise-eeskirja. Plaanis oli sularahakassa eeskiri pärast raamatupidamise sise-eeskirja saamist koostada, kuna siis oleks saanud konkreetsemalt kirja panna selle, mida sise-eeskiri ei sätesta. Raamatupidamise sise-eeskirju lubati 2005. aasta alguseks. Üldeeskirja rakendamiseks ja raamatupidamise sellega vastavusse viimiseks on riigi pearaamatupidaja andnud üleminekuaja 2005 aasta lõpuni.

PK 000458

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 19.05.05 Reg.nr OSIV-2-7.1/05/569-2

Reg. nr. 70000042
www.tmkk.ee

Teaduse 4/6, Saku
75501 Harjumaa
EESTI, ESTONIA

Tel. (+372) 672 9136
Fax (+372) 672 9149
e-mail: info@tmkk.ee

Dokumentide numbrid olid parandatud, kuna kolme kassa jaoks on raamatupidamisprogrammis üks kassa ja sellega teeb tööd kolm inimest. Programmis kassaordereid nummerdades tekkis inimlik viga, mis tuli hiljem parandada.
Sularaha jääk kassas ületas 10000 kr. Omatoodangu müügi perioodil laekus keskkassasse suurem summa mitme päeva müügist. Asjaolude tõttu langes see kokku kiire tööperioodiga. Edaspidi püüame vältida kassalimiidi ületamist.

2. Põhivara arvestus

Nimetatud maade kohta olid põhivara kaardid olemas, nimekirjast olid nad välja jäänud raamatupidamisprogrammis 2003 aasta andmete ületoomisega. Arvestuslikku viga põhivara maksumuse osas ei olnud, kuna maa võis olla arvele võtmise hetkel 0-väärtusega. Maa ümberhindamine õiglasele väärtusele on riigi pearaamatupidaja poolt lubatud 2005. aasta lõpuni, mil peavad maatükid olema arvel maksustamishinnaga.

Vastavalt sõlmitud töövõtulepingule nr. 24 05.11.2001.a. tööandja Taimse Materjali Kontrolli Keskuse ja töövõtja Marko Männiku vahel hinnaga 83000 kr. ei ole tegemist uue programmi programmeerimisega (loomisega), vaid 1995. a. juurutatud seemnete sertifitseerimise programmi ühildamisega Taimetoodangu Inspektsiooni vastava programmiga. Teatavasti jagunes varasem Riigi Seemne- ja Sordikatse Inspektsiooni seemnelabor reorganiseerimise käigus kahe uue asutuse vahel: seemnelabor jäi Taimse Materjali Kontrolli Keskuse haldusesse ja sertifitseerimise osakond Taimetoodangu Inspektsioonile. Andmevahetuse hõlbustamiseks telliti tootearendus 1995.a.valminud seemneprogrammi ühildamiseks TTI programmiga. Kuna eelarves ei olnud ette nähtud vahendeid investeeringuteks, toimus lepingujärgne tasumine jooksvate kulude arvelt.

Keskuse fuajee tulekahjusignalisatsiooni paigaldus võimaldab vara kasutamist järelejäänud eluea lõpuni esialgses kvaliteedis ning seepärast on kajastatud tegevuskuluna. (**Üldeeskiri § 43 lõige 1).** Lähtuvalt üldeeskirjast ning arvestades asjaolu, et tuletõrjesignalisatsioon ise ehitise kasutusiga mingil määral ei parenda, ei pea antud konteeringut valeks.

Köögimööblikomplekt ei ole põhivarana arvele võetud, kuna seda on käsitletud kui iga teist mööblikomplekti. Koosneb erinevatest osadest, mida on võimalik kergesti lahutada.

Raamatupidamistarkvara Eeva puhul (üleminekul uuele raamatupidamissüsteemile) on tegemist programmi arendustööga, mida on käsitletud kui tegevuskulu. Pool nimetatud summast (7566,65 kr) on lepingust tulenev kohustus tasuda telefoni teel saadud programmi kohta käiva informatsiooni eest. Teine pool summast (7566,65 kr) on sisse viidud seadusemuudatused, mis ei ületa 10 000 kr ja pole seega käsitletav tarkvara parendusena.

Antud kulud on tekkinud jooksvalt ning nende tegemise vajadusest ei teavitatud eelarve koostajat eelarve tegemise ajal. 2004 aasta eelarve projekt on koostatud 2003. aasta kevadel. Investeeringuid võib Põllumajandusuuringute Keskus oma eelarvesse küll planeerida, kuid neid ei ole võimalik alati saada.

LK 000085

3.1. Omatoodangu müük ja arvestus

Omatoodangu müügi ja arvestuse osas on otsustatud kas raamatupidaja ametikoha loomine Rõhu Katsekeskusesse või vastava teenuse sisseostmine.

3.2 Renditulude arvestus

Mustamäe tee 62 hoone ei leia kasutamist PMK poolt alates 2004.aasta oktoobrikuust. Vastavasisuline kiri on edastatud Põllumajandusministeeriumile (06.08.2004.a nr 8-1/131).
Mainitud hoone läheb peale ministeeriumipoolset vastavasisulist otsust asutuse bilansist lähiajal välja, seetõttu leiame, et rendiläbirääkimised ei ole hetkel asutuse jaoks aktuaalsed. Teie poolt mainitud renditulu ebaõiget kajastamist aktsepteerime.

4.1 Personalikulude kajastamine

Töölepingu seaduse § 14.lg 1 kohaselt võib töötajale seaduse või haldusaktiga antud õigusi laiendada kollektiiv- ja töölepinguga, samuti tööandja ühepoolse otsusega. Analoogne kord on meil kehtinud juba aastaid ning kui nüüd keeldume teistele töötajatele (kes saavad lähiajal 50 või 55 aastat vanaks) preemiat maksmast tekib olukord, kus lähme vastuollu sama seaduse § 15 sätetega ning ei kohtle kõiki töötajaid võrdselt. Kuna otseselt ei ole selline töötajate premeerimine seadusandlike aktidega vastuolus, siis leian, et mõttekas on jätkata kollektiivlepingus sätestatu ning asutusesisese tava kohaselt.

4.2.Põhjendamatu ettemaks

Töövõtulepingu lisa vormistamisel AS-iga Megaron-E lähtuti viimase poolt eriotstarbeliste seadmete (ventilatsiooniseadmed ja tõmbekapid) soetamise vajadusega enne paigaldustööde alustamist. Millest lähtuvalt olenes edaspidine ventilatsiooni paigaldus ning ka lepingu täitmise tähtaeg.

4.3. Majandustehingute esitusviisi ebaselgus

Kontot 553990 kasutatakse avansiaruannete puhul. Mainitud kontol on esinenud ebatäpset konteerimist ning arusaamatuste vältimiseks kohustub PMK raamatupidamine edaspidi olema kulude konteerimisel täpsem.

4.4. Erisoodustuste arvestus.

Oma töötajate osalemise arvestuse pidamise vajalikkust on selgitatud raamatupidajatele ning ka potensiaalsetele vastuvõttudel osalejatele. Edaspidiste arusaamatuste vältimiseks esitab vastuvõtu korraldaja raamatupidamisele vastuvõtul osalenud oma asutuse töötajate nimekirja.

4.5. Lähetuste päevarahade maksmine

Lähetuste päevaraha määramisel juhindume edaspidi sellekohastest Vabariigi Valitsuse määrustest ning muudest õigusaktidest.

LK 000086

4.6. Sisendkäibemaksu arvestus

Ilmselt eksis raamatupidaja sisendkäibemaksu konteerimisel oma töötajate toitlustamise teenuse kajastamisel raamatupidamisregistris (Käibemaksuseadus §21 lg 1).
Nimelt muutis käibemaksuarvestuse riigiasutuses keeruliseks asjaolu, et sisendkäibemaksu kontol 103701 võis arvestatud käibemaksust maha arvata tehingute puhul, mis tasuti omatulude arvelt . Riigieelarveliste vahendite arvel tehtud tehingute puhul arvestati käibemaksu kui kulu kontol 601000.

5.0 Riigihangete korraldus

Kõikide kemikaalide ja tarvikute vajadust, mahtu ja nomenklatuuri ei ole võimalik aasta kohta tervikuna aasta algul ette näha. Kemikaalidele, mida tarvitatakse suuremates kogustes ja millede mahud on eelmiste aastate kogemuse põhjal määratletavad, teostatakse aasta algul riigihange.. Ülejäänud kemikaalid ja tarvikud ostetakse jooksvalt väikestes kogustes vastavalt üleskerkivatele vajadustele ning nendele ühtse hanke korraldamine ei ole praktiliselt teostatav, kuna nende tarbimine ei ole prognoositav ei nomenklatuurselt ega koguseliselt.

Vastavalt laborite akrediteerimise standardi ISO 17025 punktile 4.6 on labor kohustatud rakendama protseduure, valimaks välja firmad, kelle tarnitavate kemikaalide, tarvikute, ja materjalide kvaliteet on piisavalt kõrgel tasemel, et tagada labori analüüside usutavus. Tulenevalt meie poolt tehtud hinnangutest on stabiilselt kvaliteetsete kemikaalide ja tarvikute tarnijaks osutunud HNK, mistõttu on temalt ka teostatud nende kemikaalide ost, mida pole olnud võimalik riigihangetes ette näha.

Valtu Projekt OÜ-iga seonduvat lepingut ei deklareeritud põhjusel, et käsitlesime ehituse projekteerimist (Kuusiku Katsekeskuse haldushoone), kui ehitistega seonduvat, mis kuulub vastavalt riigihangete seadusele deklareerimisele alates 500 000 kroonist.

Eelpoolmainitud haldushoone renoveerimise projekti hanke läbiviimisel järgiti riigihangete teostamise head tava, pidades läbirääkimisi kolme pakkujaga (AS Kommunaalprojekt, E.T. Sild TÜ ning Valtu projekt OÜ). Hankeleping sõlmiti soodsaima pakkumise teinuga. Kahjuks liigitati antud hange ekslikult ehitustööde alla, mistõttu, lähtudes vastava maksumuse piirmäärast ei peetud vajalikuks esitada riigihangete riigihanke deklaratsiooni. Edaspidi püüame antud vallas eksimusi vältida.

5.2. Kirjalike lepingutega katmata suuremahulised hanked

Osaliselt vastatud eelpool. Reisiteenust ostame sisse alates käesolevast aastast läbi Põllumajandusministeeriumi poolt korraldatud riigihanke konkursi võitnud äriühingu.

Käesoleval aastal korraldas Põllumajandusministeerium konsolideeritud riigihanke arvutustehnika ning nende tarvikute soetamiseks. Alates sellest aastast soetame mainitud kaubad läbi selle äriühingu.

5.3. Vastutus riigivara säilimise eest

Riigivara säilimine on tagatud sisekorra eeskirjade, osakondade põhimääruste ning osade töötajatega sõlmitud materiaalse vastutuse lepingute kaudu. Arvestades Teie soovitust planeerime materiaalse

LK 000087

vastutuse lepingute sõlmimist kõigi töötajatega, kelle kasutusse on antud mobiilne vara (auto, arvuti jne).

Oleme tänulikud meie töös esinenud puuduste väljatoomise eest ning püüame need esimesel võimalusel likvideerida.

Lugupidamisega

Kalle Talviste
direktor

Evelin Normak, 672 9138, evelin.normak@pmk.agri.ee

LK 000088